

TÓTH ERIKA

ELÉG JÓ TANÁR, ELÉG JÓ BIZONYÍTVÁNY

A második félév már javában zakatol, a bizonyítványosztást megelőző hajtás elcsitult, a tanulók, pedagógusok picit fellélegezhetnek. A félévi bizonyítvány kiosztva, ami kinek-kinek a munkáját, szorgalmát, igyekezetét, valamint képességeit hivatott tükrözni. Jó esetben. Bár Vekerdy *Belső szabadságát* olvasva a karácsonyi ünnepek alatt, egyre inkább úgy érzem, a hangsúlyok eltolódtak e téren is, s nem a pozitív irányba.

Gyakorló szülőként, pedagógusként az a tapasztalatom, hogy nem minden esetben a valóságot mutatja a bizonyítvány. Mert bizony vannak később, esetleg lassabban érő gyerkőcök, akiknek több időre, lassabb tempóra, egyénre szabott feladatokra van/lenne szükségük a kibontakozáshoz. Vekerdy Tamás ezt sokkal sarkosabban fogalmazza meg, ám ami az első olvasásra meredeknek, meg nem is olyan szakmainak tűnik, annak szülőként mégis muszáj igazat adnom. Nagyon tiszteltem Vekerdy munkásságát, s leginkább azt, hogy nála tényleg a gyerek van a központban, akiért képes akár az egész magyar iskolarendszerrel szembemenni, s kimondani, úgy rossz, ahogy van. De nem csak úgy légből kapva, hanem megmagyarázva, mennyire nem a lényegre koncentrálni, mennyire a konvergens gondolkodást várja el a „csak így lehet, máshogy nem” elve, amibe a divergens gondolkodás már nem fér bele. Pedig a kreativitás, az alkotóképesség alapja a divergens gondolkodás, de szerinte ezt a legtöbb iskola nem igazán tolerálja. A bizonyítvány körüli óriási felhajtás szerinte/szerintem is teljesen eltűnt. Szülőként gyerekeimnek, de pedagógusként tanítványaimnak is azt szoktam mondani, hozd ki magadból a legtöbbet, tegyél meg mindent, ami rajtad áll. Ennyi. Ezért nálam a jegyek másodlagosak, mert van, aki az egyesért alig tanul, valaki a hármast keményen megdolgozik. Akkor igazán a hármast kell elismernem. Ahogy ez nálunk otthon is megesett. Három gyerekem három különböző ember. Nagyfi-am, a tipikus „első gyerek”, aki az iskolai akadályokat játszi könnyedséggel vette.

A középső már nem volt ilyen könnyű történet, az ő iskolai karrierje nagyon nehezen indult, tipikus később érő alkat. Nehezebben tanult meg olvasni-írni, de az volt az egyetlen, amit minden felett erőltettem. Gyakorlás, fejlesztés, mozgásterápia, meg minden, ami belefért. A kettésért nagyon sokat, keményen megdolgozott. Ilyenkor mindig megdicsértem, ezt bátyja felháborodva szóvá is tette nekem. Bezzeg, ha ő hoz kettést! A válaszom erre mindig az volt, ő mennyit tett meg érte, neked az egyesért a töredéke is elég lenne. Kemény időszak volt ez, sokszor feladtam volna.

Másodikos volt, amikor a bátyja hozott neki egy könyvet a könyvtárból, a Rosszcsont Peti sorozatból. Azt mondta, András, ez a könyv rólnk szól, majd felolvasott belőle. A főhőse Peti, a kis rosszcsont, aki mindig elkövet valami csínytevést. Az ő bátyja Rendes Ricsi, aki az iskolában jó tanuló, szabálykövető, otthon szófogadó, mégis az öccse miatt folyton zűrbe keveredik. Tehát tényleg róluk szólt. A második fiam, aki addig még képregényt is csak nagyritkán olvasott, tágra nyílt szemmel hallgatta a felolvasást (velem együtt), majd elkérte a könyvet és elolvasta. Meg a többi huszonrészét is... Tudtam, hogy már nem lesz gond az olvasással. Jött a többi sorozat, majd a klasszikusok is. Ma Ady, Petőfi, Juhász a kedvencei. 17 éves korára jutott el arra a szintre, hogy magának, magáért szeretne dolgokat megtanulni. Nem nekünk vagy az iskolának.

A lányom most másodikos, tiszta egyes tanuló, de a nála is az olvasás-írás elsajátítása volt a prioritás. A tiszta egyes is eltörpült a tanító néni dicsérete mellett az első osztály végén, mikor azt mondta, úgy olvas, mint egy felnőtt. Rendkívül büszke voltam rá.

Szóval ennyit a jegyekről.

Volt egy időszak a kétezres évek elején, mikor az elsősöknek szóbeli értékelést adtunk. Azt nagyon szerettem. A kisiskolás úgyis a tanító néninek tanul, nem elsősorban a jegyekért. Egy őszinte dicséret minden csillagosnál többet jelent számára.

Értékelni természetesen kell, ez egyfajta visszajelzés az iskolai munkáról a szülők felé, de a tanulás célja nem lehet kizárólag a jó érdemjegy megszerzése, inkább maga az élményszerzés, megtapasztalás, az örömforrás, hogy ezt már tudom – én, egyedül –, a rácsodálkozás, az aha-élmény. Mert ideális esetben a tanulás kölcsönhatások sorozata, tanulunk egymástól egy egész életen át. A gyerekektől lehet a legtöbbet tanulni, hiszen szerintem ők sokkal kreatívabban a felnőtteknél. Erre folyamatosan rácsodálkozom, és ezt igyekszem felénk is kifejezni. A múlt századi felfogást sem osztom, miszerint egy jó tanárnak mindent tudni kell és ciki azt mondani, ezt nem tudom... Minden tanár, szülő tudja, hogy a gyerekek milyen hihetetlen dolgokat tudnak kérdezni, és mennyire máshogy közelítenek egy adott problémához, feladathoz. A jó iskola elsősorban az életre nevel, és olyan alapvető dolgokat ad át, mint az egymás kölcsönös megbecsülése, tisztelete. Nem egy versenystálló, bármennyire is ez a trendi. A jó iskola figyelembe veszi a fejlettségbeli eltéréseket osztályon belül, valamint a szociális és egyéb háttérből adódó különbségeket, s azt igyekszik kiegyenlíteni. Hiszen az iskola van a gyerekekért, s minden gyereknek biztosítani kell a testi-lelki fejlődéséhez szükséges megfelelő háttérrel. Vekerdy szerint (szerintem is) egy 6-10 éves elemi szükséglete a szabad mozgás, rohangálás, kiengedés, levegőztetés, vagyis erre is teret kell biztosítani a gyerekeknek, nem lehet őket napi 8-9 órára a padba erőltetni.

A tehetséggondozásnak nagyon fontos szerepe van, de a gyerekekben és a szülőikben is azt kell megerősíteni, hogy mindenki valamiben jó és különleges, és ott majd bejön a transzfer hatás, ami által a többi területen is jobban fog teljesíteni. Nem lehet mindenki mindenben tökéletes, és ezt felismerve pofonegyszerű azonosulni Vekerdy könyvének alcímével: elég jó szülő – elég jó gyerek.

Az elég jó tanár is bőven elég.